

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного
університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК12. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології
протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук, доцент Бедан Вікторія Борисівна	380634037208	beviko@gmail.com

Завідувач кафедри педагогіки та психології к.п.н., доцент

 _____ Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
д.п.н., професор

 _____ Світлана ЄРМАКОВА

Узгоджено
Начальник навчального відділу

 _____ Лариса РАЙЧЕВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 12 Загальна кількість годин – 360	Галузь – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 053 «Психологія»	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – другий (бакалаврський) рівень	28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		94 год.	134 год.
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна **«Теоретичні основи психологічної реабілітації»** у системі підготовки сучасних психологів займає важливе місце, її вивчення потребує особливої уваги та зусиль, враховуючи особливості спеціальної, у тому числі медичної термінології. **Предмет** навчальної дисципліни полягає у вивченні технології реабілітаційної та соціотерапевтичної роботи з особами, що страждають психічними порушеннями і знайомство з відповідними поняттями; знань про психотерапевтичний підхід при кризових станах, при суїцидах і про причини суїцидальної поведінки; визначення людей, що особливо піддані ризику суїциду; епідеміології суїцидів, знань про зловживання і залежність від психотропних речовин (хвороби залежності), про умови їхнього виникнення, поширеності і наслідках.

Мета курсу - оволодіння знаннями щодо психологічної реабілітації осіб з психосоматичними та психічними захворюваннями, осіб з девіантними формами поведінки, особливо залежних від наркотичних, хімічних, медикаментозних засобів та алкоголю, осіб в екстремальних ситуаціях та кризових станах.

Передумови для вивчення дисципліни. Паралельно з вивченням навчальної дисципліни «Теоретичні основи психологічної реабілітації» здобувачі мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Загальна психологія», «Психофізіологія» та «Психологія особистості».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Теоретичні основи психологічної реабілітації» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність використовувати теоретичні та практичні знання у сфері психологічної реабілітації.

Навчальна дисципліна «Теоретичні основи психологічної реабілітації» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР19. Здійснювати та реалізовувати заходи психологічної реабілітації для осіб, які її потребують.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Знати:

- предмет реабілітаційної психології;
- базові чинники в психологічній реабілітації;
- напрями психологічної реабілітації;
- стадії відновлення та їх комплексну характеристику;
- методи психологічної реабілітації;
- особливості складання реабілітаційних програм;
- особливості психологічної реабілітації осіб з різними видами травматизації;
- основні методи та підходи вчені до проведення реабілітації хворим та особам з межовими психосоматичними (сомато-психічними) станами;

- основи реабілітаційної психології, предмет, структуру, головні поняття, закони та функцію вищої нервової діяльності в контексті з методологією реабілітації;
- загальний зміст соціальних та окремих галузевих теорій реабілітації та тренінгового спілкування;
- питання методології, методик та технологій в проведенні конкретних досліджень;
- шляхи реалізації досліджень та психологічних технологій у практичній діяльності психолога;
- основи психології лікувального процесу та методологію психовпливу на психіку і поведінку хворого;
- сучасні соціальні, сімейні, професійні, вікові, особистісні, медично-фінансові, педагогіко-виховні проблеми що впливають на реабілітаційну діяльність та на поліпшення умов і способу здорового життя людей.
- основні методи корекції психіки і поведінки хворих з використанням медичних засобів.

вміти:

- формулювати проблему, яка розглядається;
- визначати мету і завдання дослідження;
- аналізувати попередні знання з метою їх використання при організації реабілітаційної допомоги;
- формулювати завдання реабілітаційного процесу;
- визначати потребу у використанні методів психологічної реабілітації;
- розробляти реабілітаційну програму;
- володіти методами психологічної реабілітації;
- проводити клініко-фізіологічну, психофізіологічну діагностику, аналізувати та складати програму проведення реабілітаційних засобів;
- використовувати на практиці результати емпіричних досліджень при проведенні лікувального процесу, психокорекції з метою своєчасного впровадження адекватної психологічної реабілітації;
- об'єктивно сприймати і оцінювати погляди різних авторів на розуміння психологічних проблем, етіопатогенезу захворювання, підходу до методів психокорекції, психології лікувального процесу, психологічного та соціопрфесійного тренінгу і реабілітації в цілому;
- використовувати в професійній діяльності форми і методи реабілітаційної професійної та соціальної адаптації пацієнтів, належно від вікової категорії, в соціумі;
- вибирати найбільш ефективні варіанти розв'язання проблем пацієнта і впровадження в лікувальний процес кваліфікованої психотерапії та адекватної реабілітації.

володіти:

- основних підходів до проведення досліджень та ефективності проведення психотерапії, психотренінгів, інших реабілітаційних заходів у лікувальному процесі хворого;
- прийоми, тренінги, які можуть бути використані у практичній роботі
- використання технік психологічної реабілітації, методів відновлення окремих психічних функцій;
- самостійно розробляти стратегію психологічного реабілітаційного процесу;
- будувати моделі ефективної поведінки клієнта у майбутньому;
- володіння методами психологічної допомоги при психосоматичних, психіатричних захворюваннях та неврозах, при надзвичайних ситуаціях, при девіантній поведінці тощо.
- оцінювати результати психологічної реабілітації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теоретичні основи психологічної реабілітації» є:

- створення у здобувачів цілісного уявлення про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми;
- забезпечення тісного взаємозв'язку теоретичного та практичного курсів навчання;

- сприяння формуванню у здобувачів навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги;
- розвиток психологічної компетентності в області практичної психології;
- ознайомлення з досягненнями науки з реабілітаційної психотехнології в сучасних умовах у світі і в Україні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності

Історичні аспекти виникнення реабілітології як науки та практичної дисципліни. Розвиток реабілітації в умовах військових конфліктів. Формування реабілітології як науки та практичної дисципліни. Визначення предмета психології реабілітації. Завдання та функції психолога у сфері реабілітації. Місце психології у структурі реабілітаційних наук. Загально-психологічні засади реабілітації та профілактики. Основні напрямки та галузі реабілітаційної діяльності

Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології

Історія розвитку концепцій про стрес та його вплив на людину. Сучасні підходи до вивчення стресу. Стрес як емоційний стан. Зв'язок стресу з емоціями та поведінкою. Роль розуміння стресу у практиці реабілітаційного психолога. Вплив стресових чинників на хід реабілітаційного процесу. Фізіологічний та психологічний стрес. Еустрес та дистрес. Відмінність між позитивним (еустресом) та негативним (дистресом) стресом. Загальні чинники зовнішнього середовища, які викликають стрес у людини. Основні вчення про посттравматичну стресову реакцію, її форми.

Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації

Основні підходи щодо психічного стану людини, яка потребує реабілітації. Взаємозв'язок між психічним станом і мотиваційною сферою. Принципи та підходи до мотивації людини в реабілітаційному процесі. Принцип індивідуалізації мотиваційних стратегій. Принцип участі клієнта у власному відновленні. Принцип підтримки автономії та віри у власні сили. Огляд сучасних інтеграційних методів в роботі з мотивацією в реабілітаційній діяльності.

Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти

Основи наративного методу в реабілітології. Роль особистісної історії у процесі психологічної реабілітації. Проективність та інтроєктивність психіки людини. Огляд патернів та імпровізації в наративній реабілітології. Типові життєві сюжети в реабілітаційних історіях.

Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях

Основи використання реабілітації при психосоматичних захворюваннях. Методологічні засади реабілітації при хронічних соматичних захворюваннях. Реакції на хворобу: заперечення, страх, агресія, апатія. Потреба в психологічній підтримці як елементі комплексної допомоги. Психоемоційне вигорання, втому від лікування. Когнітивно-поведінковий підхід у реабілітації.

Тема 6. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях, онкозахворюваннях, при неврозах

Історико-теоретичний аналіз реабілітації при неврозах. Погляди З. Фрейда на природу неврозів. Внесок К. Юнга, А. Адлера у розуміння механізмів невротичних станів. Розвиток ідей у психоаналітичній традиції щодо реабілітації. Сучасні підходи до психологічної допомоги при онкозахворюваннях. Сучасні підходи до психологічної допомоги при неврозах. Роль психолога в команді з лікарями, соціальними працівниками, реабілітологами.

Тема 7. Психологія та реабілітологія кризових станів

Основи реабілітології кризових станів. Методологічні засади, що лежать в основі кризової реабілітації. Основи вчень про типологію кризових станів та види психотравматичних ситуацій. Базові

принципи психологічної реабілітації кризових станів. Досвід застосування психологічної реабілітації кризових станів. приклади реабілітації після надзвичайних подій (війна, аварії, COVID-19). Основні засади міждисциплінарної взаємодії в реабілітології кризових станів. Етичні та культурні аспекти кризової реабілітації.

Тема 8. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей.

Основні теоретичні підходи до реабілітації дітей. Ознайомлення з моделлю психолого-педагогічної реабілітації дітей. Етичні засади психолого-педагогічної реабілітації дітей. Основи психологічної реабілітації девіантних дітей та підлітків. Мовленнєвий розвиток як складова психолого-педагогічної реабілітації дітей.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності	18	2	2	14	18	2	2	14
Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології	18	2	2	14	18	-	-	18
Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації	18	4	4	10	18	2	2	14
Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти	18	4	4	10	18	2	-	14
Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях	18	4	4	10	18	-	-	18
Тема 6. Реабілітаційна психологічна допомога онкозахворюваннях, при неврозах	20	4	4	12	20	-	2	18
Тема 7. Психологія та реабілітологія кризових станів	20	4	4	12	20	2	-	18
Тема 8. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей	20	4	4	12	20	-	2	20
Усього годин	150	28	28	94	150	8	8	134
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності Історичні аспекти виникнення реабілітології як науки та практичної дисципліни. Загально-психологічні засади реабілітації та профілактики. Основні напрямки та галузі реабілітаційної діяльності.	2	2

2	Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології Історія розвитку концепцій про стрес та його вплив на людину. Стрес як емоційний стан. Фізіологічний та психологічний стрес. Еустрес та дистрес. Загальні чинники зовнішнього середовища, які викликають стрес у людини. Основні вчення про посттравматичну стресову реакцію, її форми.	2	
3	Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації Основні підходи щодо психічного стану людини, яка потребує реабілітації. Принципи та підходи до мотивації людини в реабілітаційному процесі. Аналіз сучасних інтеграційних методів в роботі з мотивацією в реабілітаційній діяльності.	4	2
4	Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти Основи наративного методу в реабілітології. Вчення про проєктивність та інтроєктивність психіки людини. Огляд патернів та імпровізацій в наративній реабілітології.	4	
5	Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях Основи використання реабілітації при психосоматичних захворюваннях. Методологічні засади реабілітації при хронічних соматичних захворюваннях. Когнітивно-поведінковий підхід у реабілітації.	4	
6	Тема 6. Реабілітаційна психологічна допомога онкозахворюваннях, при неврозах Історико-теоретичний аналіз реабілітації при неврозах (Фрейд та ін.). Сучасні підходи до психологічної допомоги при онкозахворюваннях. Сучасні підходи до психологічної допомоги при неврозах.	4	2
7	Тема 7. Психологія та реабілітологія кризових станів Основи реабілітології кризових станів. Типологія кризових станів. Види психотравмівних ситуацій. Досвід застосування психологічної реабілітації кризових станів.	4	
8	Тема 8. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей. Ознайомлення з моделлю психолого-педагогічної реабілітації дітей. Основи психологічної реабілітації девіантних дітей та підлітків. Розвиток мовлення у дітей.	4	2
Всього		28	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «Теоретичні основи психологічної реабілітації» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності <i>Підготуйте письмові матеріали</i> та доповіді на проблемні питання реабілітаційної практики. Проаналізувати зв'язок реабілітації з профілактикою. Визначити важливість відновлення соціальних та професійних зв'язків людини в процесі реабілітації. Виділити завдання Міжнародної класифікації функціонування для визначення стану, у т.ч. психологічного. <i>Розкрити зміст поняття</i> компенсації в психологічному розвитку та реабілітації людей з особливими потребами. <i>Проаналізувати</i> та засвоїти матеріал про основні напрямки та галузі реабілітології. <i>Підготувати доповіді:</i> 1. Реабілітаційна психологія, її визначення місце в системі реабілітації та психологічних дисциплін 2. Історичні корені реабілітаційної психології. 3. Визначальні характеристики і професійні функції реабітолога, психолога-психотерапевта. Зміст праці психотерапевта. 4. Реабілітаційне консультування. Базова освіта реабілітаційного консультанта. Професії, зв'язані з процесом реабілітації. Професійні функції консультанта по реабілітації. 5. Психологічні аспекти реабітології людини з тілесними обмеженнями, соматичними та психосоматичними розладами 6. Зміст соціально–психологічної реабілітації та її проблеми в сучасний період. 7. Основи соціальної та психологічної реабілітації у зарубіжних країнах.	14	14
2	Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабітології <i>Підготувати доповіді</i> 1. Профілактичні процедури ПТСР. Когнітивна терапія А.Т. Бека. 2. Тренінг вирішення проблем. 3. Тренінг самоінструктування і щеплення проти стресу. 4. Варіанти терапії травми. <i>Практичне завдання: опрацювати теми</i> Реабілітаційні процедури ПТСР. Психологічна, психотерапевтична, психіатрична допомога особам переживають і пережили психічну травму. Онтогенетично-орієнтований підхід. Гештальт підхід.	14	18
3	Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації <i>Підготувати доповіді</i> 1. Принципи та підходи роботи з мотивацією в практичній психології. 2. Орієнтація на вирішення як один з ефективних сучасних підходів в реабілітаційній психології та психотерапії. 3. Робота з ресурсами та їх евакуацією в реабілітаційній психології. 4. Парадоксальні підходи в активації та мобілізації реабілітаційного процесу. 5. Використання сучасних інтеграційних методів в роботі з мотивацією в реабілітаційній діяльності.	10	14

	6. Принципи побудови мотивуючих історій. 7. Підготувати приклади вражаючих історій про успішну реабілітацію людини.		
4	Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти Приклади історій про компенсацію фізичних обмежень. Приклади історій про компенсацію з генетичними та психологічними розладами. Приклади з життя видатних психологів стосовно реабілітації та компенсації людини. Використання медіа-ресурсів, відеоматеріалу в наративній реабілітології. Конструювання історій в наративній реабілітології.	10	14
5	Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях Опишіть психокорекційні засади для хворого із інфекційними захворюваннями. Спрогнозуйте проблеми дослідження глибинних переконань людини з втратою здоров'я.	10	18
6	Тема 6. Реабілітаційна психологічна допомога онкозахворюванням, при неврозах Основні види неврозів: істеричний неврастенічний, невроз нав'язливих станів. Теоретичне обґрунтування виникнення та розвитку невротичних станів. Неврастенічний та обсесивно-копульсивний неврози, їх лікування: гештальт-терапія, короткострокова психотерапія, психодрама, нейролінгвістичне програмування, тілесно – орієнтована психотерапія. Основні засади реабілітаційної психологічної допомоги при онкозахворюваннях Психологічний аспект реабілітації онкохворих: реабілітаційний потенціал та прогноз.	12	18
7	Тема 7. Психологія та реабілітологія кризових станів Реабілітація при кризових станах. Теорії суїцидальності. Структура мотивів суїцидального поведіння. Базові основи першої допомоги при кризових станах. Депресивні реакції особистості. Вчення про посттравматичні стресові розлади військових. Підходи до соціально-професійної реабілітації військових та мирного населення, що постраждало внаслідок військових дій. Підготувати доповіді 1. Деструктивний вплив гібридної війни. 2. Вплив тривалої травматизації. 3. Зміни що відбуваються на індивідуально-психологічному рівні життєтворення. 4. Технології самозбереження на підтримувальному етапі реабілітації. 5. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). 6. Негативні наслідки травматичних подій за R. Tedeschi і L. Calhoun. три моделі, які дістали такі назви: “Сила через страждання”, “Психологічна готовність” та “Екзистенційна переоцінка”.	12	18
8	Тема 8. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей Підготувати доповіді 1 Підготовка психологов-реабілітологів. Організація психологічної освіти в Ізраїлі. 2. Проблемні місця в підготовці психологов-реабілітологів. 4. Підготовка психологів-дослідників. 5. Зміст роботи психолога-реабілітолога з дітьми. 6. Реабілітаційна психологія: загальні підходи.	12	20

	Всього	94	134
--	---------------	-----------	------------

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для іспиту	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік, іспит
--	---

Питання до екзамену

1. Визначте предмет психології реабілітаційної діяльності.
2. Опишіть історичні етапи формування реабілітології як науки.
3. Загально-психологічні засади реабілітації та профілактики.
4. Які функції та завдання виконує психолог у сфері реабілітації?
5. Яке місце займає психологія в системі реабілітаційних наук?
6. Назвіть основні напрямки та галузі реабілітаційної діяльності.
7. Як військові конфлікти вплинули на розвиток сучасної реабілітації?
8. Назвіть ключові принципи загально-психологічної профілактики у реабілітації.
9. Які професійні компетенції необхідні психологу у сфері реабілітації?
10. Назвіть основні підходи до вивчення стресу у сучасній психології.
11. Розкрийте зміст поняття «стрес» та його класифікацію.
12. У чому полягає різниця між еустресом і дистресом?
13. Які фізіологічні та психологічні аспекти стресу важливі для реабілітації?
14. Як впливають стресові чинники на хід реабілітаційного процесу?
15. Які зовнішні чинники найчастіше викликають стрес у процесі реабілітації?
16. Як стрес може посилити або гальмувати психосоматичні симптоми?
17. Основні вчення про посттравматичну стресову реакцію, її форми.
18. Назвіть основні вчення про посттравматичну стресову реакцію.
19. Яку роль відіграє мотивація в процесі реабілітації?
20. Охарактеризуйте принципи індивідуалізації мотиваційних стратегій.
21. Що означає участь клієнта у власному процесі відновлення?
22. Назвіть сучасні інтегративні методи роботи з мотивацією у реабілітаційній практиці.
23. Що таке нарративна реабілітологія?
24. Поясніть поняття проєктивності та інтроєктивності психіки у контексті реабілітації.
25. Яке значення мають життєві сюжети в нарративній практиці?
26. У чому полягає відмінність між патерном і імпровізацією в особистісній історії?
27. Які особливості має психологічна допомога при хронічних соматичних захворюваннях?
28. Історико-теоретичний аналіз реабілітації при неврозах.
29. Сучасні підходи до психологічної допомоги при онкозахворюваннях.
30. Сучасні підходи до психологічної допомоги при неврозах.
31. У чому полягає вплив хронічного стресу на соматичні симптоми?
32. Які психологічні ресурси можуть бути активізовані для підтримки клієнта?
33. У чому полягає важливість психологічної підтримки пацієнтів з хронічними хворобами?
34. Які підходи застосовуються у когнітивно-поведінковій терапії в реабілітації?

35. Висвітліть погляди Фрейда на природу неврозів.
36. Висвітліть погляди Юнга на природу неврозів.
37. Висвітліть погляди Адлера на природу неврозів.
38. Які сучасні підходи застосовуються до психологічної реабілітації при онкозахворюваннях?
39. У чому полягає специфіка психологічної допомоги онкохворим?
40. Які підходи використовуються для зниження тривожності у клієнтів із неврозами?
41. Що таке кризова реабілітація? Які її основні принципи?
42. Назвіть типові психотравмівні ситуації та типи кризових станів.
43. Які психологічні теорії лежать в основі кризової реабілітації?
44. Досвід застосування психологічної реабілітації кризових станів.
45. Охарактеризуйте приклади реабілітації після надзвичайних подій (війна, COVID-19).
46. Які етичні та культурні аспекти необхідно враховувати під час кризової реабілітації?
47. У чому полягає суть психолого-педагогічної моделі реабілітації дітей?
48. Назвіть основні етичні принципи реабілітації дітей.
49. Яке значення має мовленнєвий розвиток у реабілітації дитини?
50. Які методи доцільні у роботі з дітьми, що мають порушення мовлення?
51. Назвіть соціальні чинники, що впливають на ефективність дитячої реабілітації.
52. Які етичні виклики можуть виникати під час психологічної реабілітації у кризових або соматичних станах, і як психолог має на них реагувати?

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ЕКЗАМЕН

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

Підсумковий контроль екзамен	50
Загальний результат оцінювання	100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЇЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЇЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100- бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		

35-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко Г. М. Реабілітаційна психологія : посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Полтава: АСМІ, 2010. 240 с.
2. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
3. Волошина П. В., Марути Н. О. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика) / за ред.: Харків: Строчков Д.В., 2016. 335 с.
4. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження) / [авт. кол. В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук]; заг. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2020. 122 с.
5. Євдокимова Н. О., Зликов В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Особистість у кризових ситуаціях: огляд сучасних психодіагностичних методик: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2016. 341 с
6. Організація психотерапевтичної допомоги в системі реабілітації хворих та інвалідів з психічними та поведінковими розладами, кризовими станами і потерпілих в результаті техногенних аварій і катастроф в умовах реформування охорони здоров'я. методичні рекомендації. Донецьк, 2013. 83 с.
7. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
9. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
10. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. К.: ТОВ "Видавництво "Логос". 207 с.
11. Седих К. В. Основи психотерапії: навч. Посібник. Київ: Академвидав, 2016. 191 с.
12. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос [та ін.]; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 178 с.
13. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.
14. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я: [монографія] / А. Г. Шевцов. К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. 239 с.

Допоміжна

1. Александров Д. О., Левенець О. А. Психологічна допомога працівникам ОВС, які виконують службові обов'язки в екстремальних умовах діяльності. Навч.-метод. Посібн. Київ. Національна академія внутрішніх справ, 2015. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxol-zabezp9.pdf
2. Ауто- та гетероагресивна поведінка у структурі посттравматичних психічних розладів у учасників АТО / І. Я. З. Пінчук, В. Я. Пішель, М. Ю. Полив'яна [та ін.] // Архів психіатрії. 2016. № 3. С. 6–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apsuh_2016_22_3_3
3. Військова психологічна підготовка та реабілітація/від. військ.-соц. роботи соц.-психол. упр. Голов. упр. по роботі з особовим складом Збройних Сил України. Київ: Вид. Філюк, 2015. 495 с.
4. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 416 с.
5. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.

6. Давидова О. В. Майндфулнес-технології регуляції стресостійкості в роботі практичного психолога з учнями юнацького віку. Кременчук, 2022. 56 с.

7. Єгорова О. Б. Реабілітаційна психологія: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія. Слов'янськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2018. 132 с.

8. Іванова О. Л., Пінчук І. Я., Хаустова О. О., Степанова Н. М., Чайка А. В., Пінчук А. О. Методичні рекомендації щодо надання першої психологічної допомоги сім'ям з дітьми, дітям, які перебувають/перебували у зоні збройного конфлікту // Підтримка реформи соціального сектору в Україні /за ред. О. Л. Іванової. URL: <http://www.mvk.if.ua/cssm/29453>

9. Калініченко Я.О. Використання метафоричних асоціативних зображень «НОТІУМ (Найвідоміші Образи Та Істоти Української Міфології)» при наданні психологічної допомоги постраждалим у період воєнних дій. Хорол: ОЗ «Хорольська гімназія», 2022. –36 с.

10. Соціально-психологічна реабілітація дітей, вилучених із ситуацій торгівлі дітьми та інших найгірших форм дитячої праці: узагальнення досвіду організацій Центральної та Східної Європи: навч.-метод. посіб. Акад. пед. наук України, Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи; ОБСЄ, Координатор проектів ОБСЄ в Україні. Київ: Час Друку, 2007. 116 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library

2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>

3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>

4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua>